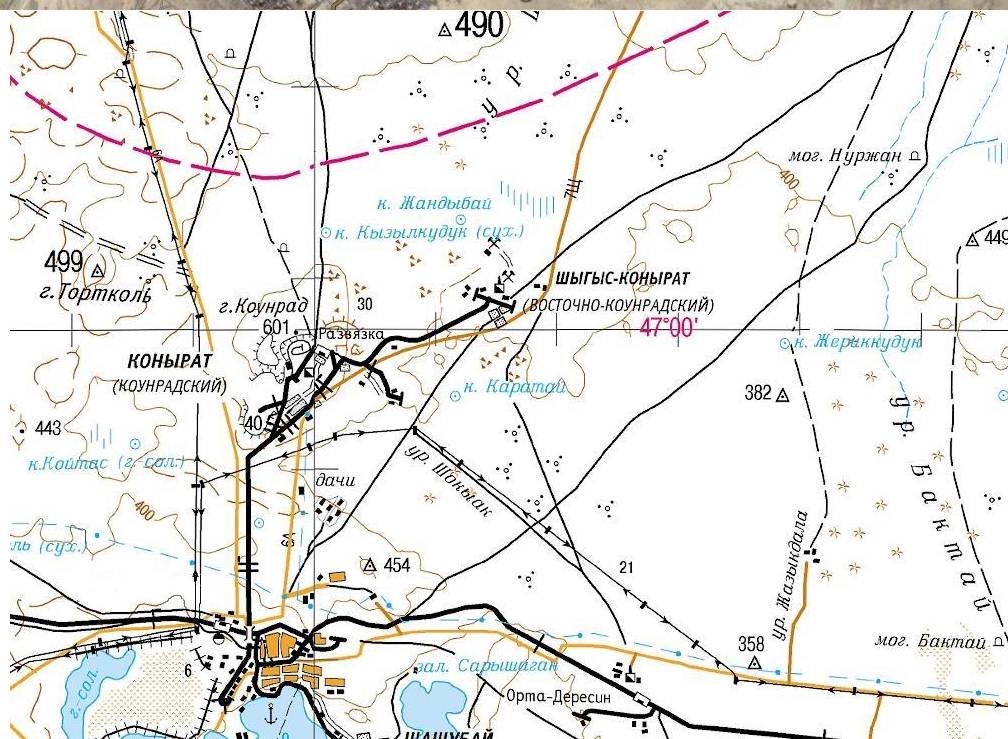

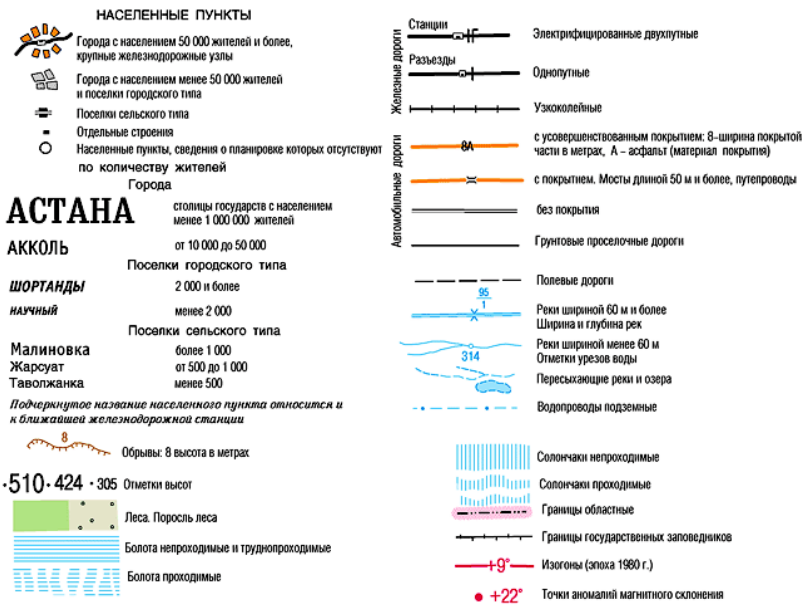
ГЕОГРАФИЯДАН РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ОЛИМПИАДА ТАПСЫРМАЛАРЫ
9 СЫНЫП
ПРАКТИКАЛЫҚ ТУР

Тапсырманы орындау уақыты - 150 минут

Тапсырма 1. "Моноқала"

Бұл тапсырма үшін сізге 1 және 2 карталар, сондай-ақ 2 картаға арналған шартты белгілер беріледі.

1. Банктен қала сыртындағы демалыс аймағына дейінгі ең қысқа қашықтықты анықтаңыз.
2. 1-тапсырманы шешу кезінде алынған есептеулерді қолдана отырып, Қоңыраттан Z қаласының маңындағы теміржол көпіріне дейінгі қашықтықты анықтаңыз.
3. Картада X белгіленген нысан қалай аталады?
4. 1 және 2 карталарын қолдана отырып, Y нысанының мақсатын атаңыз.
5. Ауылда ең көп мөлшерде қандай минералдар өндіріледі?
6. Қазір Қоңырат қаласы Z қаласы қалай аталады?
7. Z қаласында орналасқан зауыттың атауын анықтаңыз.
8. Z қаласындағы зауытқа тиесілі компания қалай аталады?

Бағалау критерийлері: 1-6 сұрақтардың әрбір дұрыс жауабына 1 ұпай. 7 және 8 сұрақтарға дұрыс жауап үшін әрқайсысына 2 ұпайдан. **Барлығы 10 ұпай!**

Тапсырма 2. Әлем елдерінің тулары

Тапсырмадағы елдерді олардың туларын сипаттау арқылы анықтаңыз.

1. Бұл тудың көк түсі осы мемлекетті барлық жағынан қоршап тұрған ең терең мұхитты білдіреді, ортасында жалауды кесіп өтетін сары жолақ – ең ұзын параллель, ал сол жағында мемлекеттің географиялық жағдайын білдіретін ақ түсті 12 бұрышты жұлдыз орналасқан. Жұлдыздың ақ түсі фосфаттарды білдіреді-елдің негізгі минералды ресурсы.
2. Бұл елдің туы сол кезде қатаң нәсілдік сегрегация саясаты жүргізілген көрші елдің жалауымен қарама-қайшы болатындай етіп жасалған. Тудың ортасында ақ шекарасы бар қара көлденең жолақ бар – 2-мемлекетте тұратын әртүрлі нәсілдердің адамдары арасындағы бейбітшілік символы. Тудың көгілдір түсі бейбіт аспанды және ел үшін ерекше маңызды суға деген үмітті білдіреді, оның ішінде жаңбыр түріне де. Оның 70%-ын өз материгінің екінші үлкен шөлі алып жатыр.
3. Бұл елдің туы осы жылдың қаңтарында өзгеріп, көк түстерді ашық көк түске ауыстырды. Бұдан басқа, ту өзгеріссіз қалды – ортасында ақ жолағы бар үш жолақты панель және ортасында бес жұлдыз, бір кездері бір тілде сөйлеген біртұтас мемлекетке кірген бес кішкентай мемлекетті (3-мемлекетті қоса алғанда) бейнелейді

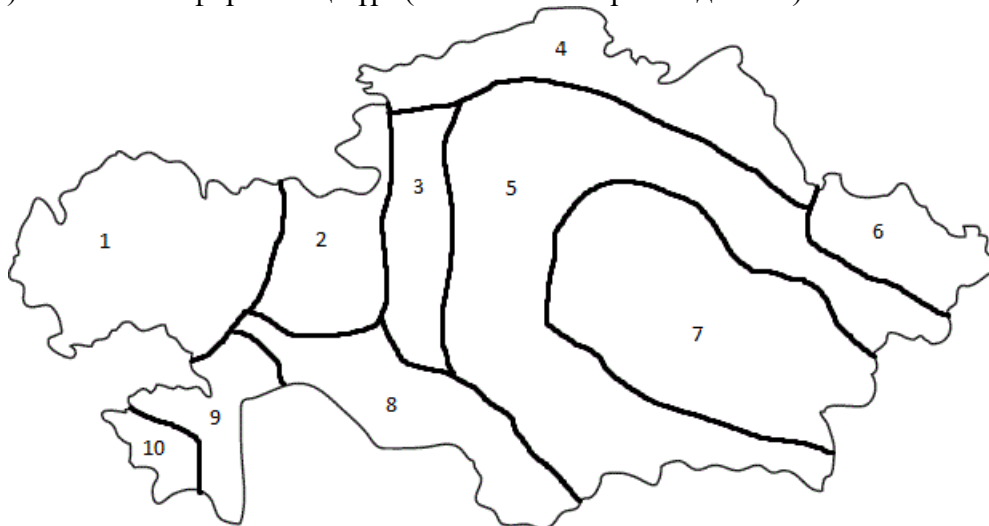

4. Дүниежүзілік сауда флотының ең көп тараған туы. Ол 11 көлденең жолақтан (6 қызыл және 5 ақ) және тудың жоғарғы сол жақ бұрышында бір ақ жұлдызы бар көк түсті алаңнан тұрады. Ақ жұлдыз құлдардың азаттығын білдіреді, ол бейнеленген көк шаршы Африка құрлығы, ал 11 жолақ тәуелсіздік туралы декларацияға қойылған қолдардың санын білдіреді.
5. Бұл ту қызыл-ақ-көк түсті көлденең жолақтардан тұратын үш түсті, бірақ көпшілігі оны тудың ортасында орналасқан Елтаңбадан таниды. Аңыз бойынша, елтаңбаның негізгі элементі ортағасырлық ел билеушілерінің бірі шахмат ойынында жеңіске жеткені үшін көршісінің бірнеше қалаларын жеңіп алғаннан кейін пайда болды.
6. Тарихы қиын бұл елдің туын бір ақынның «Қара түннен қызыл қан арқылы – азаттықтың алтын күніне» деген сөзімен сипаттауға болады.
7. Бұл туды Нидерландының екі байланыстырылған туы деп айта аламыз - бірі жоғарыда, екіншісі төменде симметриялы түрде бейнеленген. Тудың түстері елдің ұранын білдіреді: «халық-дін-патша». Дегенмен, бұл елдің діні қызғылт сары түспен көбірек байланысты.
8. Тудағы көк түс осы архипелагты қоршап тұрған аспан мен теңізді, белгілі туристік бағытты, сары — күнді бейнелейді, ол болмыстың жеңілдігін қамтамасыз етеді, қызыл түс символдық түрде адамдардың бірлігін және олардың бейбітшілік, бірлік пен махаббат үшін жұмыс істеуге деген ұмтылысын көрсетеді, ақ заңның үстемдігін, жасыл — жерді және айналадағы тірі табиғатты білдіреді. Түстер желпуіш тәріздес, төменгі сол жақ бұрыштан тудың басқа жиектеріне дейін үшбұрыш түрінде.
9. Ту түрлі түсті үш тік жолақтан тұрады. Жасыл католиктерді, қызғылт сары – протестанттарды, ал олардың арасындағы ақ жолақ осы конфессиялар арасындағы әлемді білдіреді.
10. Бұл елдің туы әртүрлі өлшемдегі үш көлденең жолағы бар тіктөртбұрыш - ортасында орналасқан жолақ екі есе үлкен. Үстіндегі және астындағы жолақтар қызыл, ортасындағы жолақ көк. Ортасында Меконг өзенінің үстіндегі толық айды білдіретін ақ шеңбер бар.

Бағалау критерийлері: әрбір дұрыс жауап үшін – 1 ұпайдан. **Барлығы: 10 ұпай.**

Тапсырма 3. "Қазақстан Геологиясы".

Карта-схемада ұсынылған Қазақстанның барлық геологиялық провинцияларының атауларын анықтаңыз. Әрбір провинция платформа/плита, қатпарлық немесе қалқан болуы мүмкін. Әр геологиялық провинция үшін қатпарлы дәуірін атаңыз (мысалы: Байкал) немесе платформаның түрі (мысалы: Кембрийге дейінгі)

Бағалау критерийлері: геологиялық провинцияның әрбір дұрыс көрсетілген атауы үшін – 0,5 ұпайдан. Әрбір дұрыс көрсетілген қатпарлы дәуір немесе платформа түрі үшін – 0,5 ұпайдан. **Барлығы – 10 ұпай.**

Тапсырма 4. Қазақстандағы ерекше қорғалатын аумақты анықтаңыз. Қосымша сұрақтарға жауап беріңіз.

Қосымша сұрақтар:

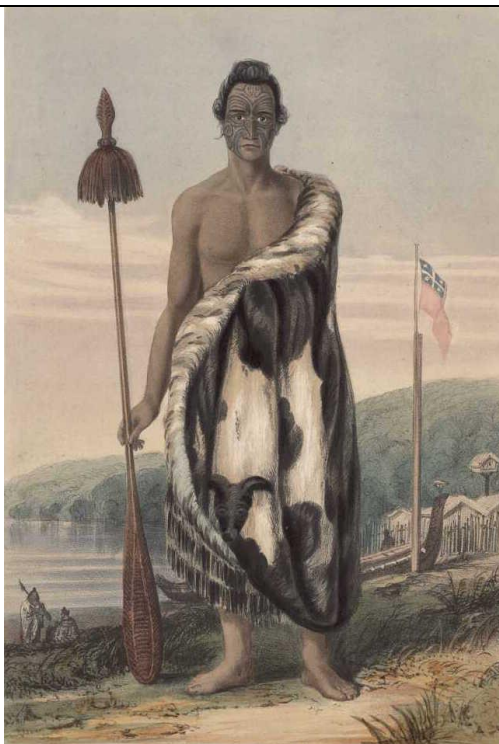
- 1) Қазақстанның қай облысының аумағында орналасқан?
- 2) Объектінің шегінде орналасқан ерекше қорғалатын табиғи аумақтың (ӨТҚА) жағдайы қандай?
- 3) Бұл нысан кіретін ЮНЕСКО-ның Бүкіләлемдік мұра нысаны қалай аталады?
- 4) Объект қандай табиғи белдеуде орналасқан?
- 5) Бұл нысан қандай тектоникалық құрылымда орналасқан?
- 6) Осы ерекше қорғалатын табиғи аумақтың аумағында қандай топырақтар бар?

Бағалау критерийлері: Ерекше қорғалатын аумақтың дұрыс атауына 1 ұпай. 1-5 сұрақтарға әрбір дұрыс жауап үшін – 1 ұпай. 6 сұраққа дұрыс жауап үшін 2 ұпай. **Барлығы 8 ұпай!**

Тапсырма 5. Сіздерге әлемнің 6 аймағынан 6 халыққа сипаттама беріледі. Сіз осы халықтар сөйлейтін тіл үшін ең жақын немесе нақты тіл семьясын анықтауыңыз керек. Сізге тілдің өзі емес, тіл семьясының аты қажет екенін ескеріңіз. Кестеде тіл семьясымен немесе халықтармен байланысты суреттер берілген.

Сипаттама	Сурет	Халықтың атауы	Тіл семьясы
<p>1. Халықтың шығу тегі әлі анық емес, бірақ олар Шығыс Азияның үлкен архипелагының алғашқы қоныстанушылары болып саналады, қазір тек солтүстік аралда тұрады. Антропологиялық көрсеткіштері бойынша олар Қиыр Шығыс пен Тынық мұхитының барлық популяцияларынан өте ерекшеленеді, олардың ата-бабалары Дземон дәуіріндегі адамдарға жақын. Бүгінде олардың тілі жойылудың аз-ақ алдында және оқшау күйінде қалып отыр.</p>			
<p>2. Аппалачтар халықтың отаны болып саналады. Олар «бес өркениетті тайпалар» тобына кірді: олар еуропалықтармен өте ұзақ соғысты, бірақ нәтижесінде олар христиан дінін қабылдады, мәдениетті қабылдады және егіншілік пен қолөнерде озық болды. Олардың басқа адамдармен отбасылық</p>			

байланыстары бар, кауырсындармен, жапырақтармен және жүнмен толықтырылған өте танымал шаштары бар. Олардың тілдік семьясы туысқан халықтың атымен аталған.

3. Бұл тіл өз тіл семьясында полинезиялық тілдердің ішіндегі ең оңтүстік тіл болып табылады. Өз мемлекетінің негізгі аумағын құрайтын екі үлкен аралға таралған. Аралдағылардың ана тілінде сөйлейтіндері өте жауынгер және тәуелсіз, Абель Тасман және Джеймс Кукпен кездескен, сонымен қатар Хака биімен және каннибализмге көзқарасымен танымал.

4. Бұл халықтың тілі өз тіл семьясының ең үлкен тілі ретінде анықталады. Этносаралық қатынас тілі (4 елде ресми мәртебеге ие) Шығыс және Орталық Африка аумағында таралған. Халықтың өзін-өзі атауы олардың жағалауда өмір сүруге бейімділігі туралы айтады. Жергілікті дәстүрдің субстраты Мунгудың жоғарғы Құдайы мен рухтарға деген

сеніммен байланысты.			
<p>5. Бүгінгі таңда бұл тілде сөйлеушілердің жалпы саны 4 миллионнан асады, бұл тіл әдеби дәстүрдегі ең ұзақ тілдердің бірі болып саналады. Негізгі халықтың субэтникалық топтарына байланысты көптеген диалектілерге ие. Бүгінде бұл халық екі субэтностпен саяси және аумақтық дау-дамайларды бастан кешіруде.</p>			
<p>6. Бұл тіл аралда жиі кездеседі және 16 миллион адам сөйлейді. Бір-бірімен тығыз байланысты тіл - дивехи, ол архипелагтың су астында қалған тұрғындары арасында таралған. Халықтың аты «Арыстан», ал арал «Арыстан» деп аталады. Халықтың көпшілігі – буддизмді, азшылығы – христиандықты ұстанады.</p>			

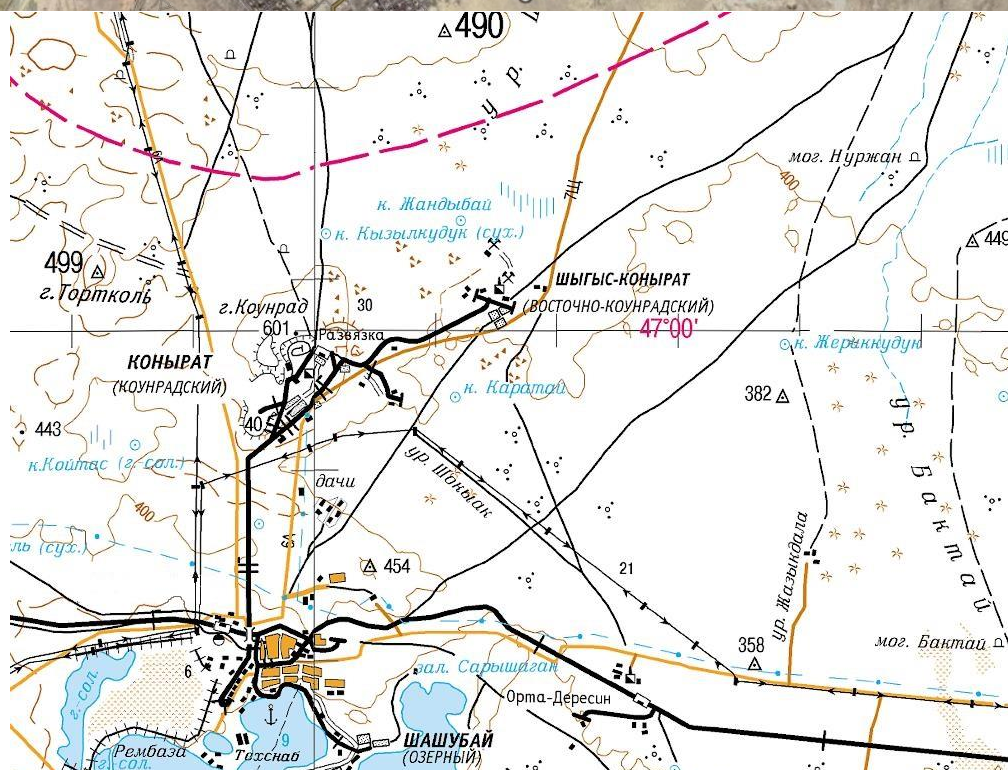
Бағалау критерийлері: әрбір дұрыс жауап үшін – 1 ұпайдан. **Барлығы: 12 ұпай.**

БАРЛЫҒЫ 50 ҰПАЙ!

ЗАДАНИЯ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ ОЛИМПИАДЫ ПО ГЕОГРАФИИ
9 КЛАСС
ПРАКТИЧЕСКИЙ ТУР
Время выполнения заданий 150 минут

Задание 1. “Моногород”

Для выполнения этого задания вам предоставлены карты 1 и 2, а также условные обозначения для карты 2.

1. Определите кратчайшее расстояние по дорогам от банка до зоны отдыха за городом.
2. Используя вычисления, полученные при решении задания 1, определите расстояние по железной дороге от Конырата до железнодорожного моста около города Z.
3. Как называется объект, отмеченный X на карте?
4. Используя карты 1 и 2, назовите назначение объекта Y.
5. Какое полезное ископаемое в наибольшем количестве добывается в посёлке?
6. Как называется город Z, пригородом которого сейчас является Конырат?
7. Определите название завода, находящегося в городе Z.
8. Как называется компания, которой принадлежит завод в городе Z?

Критерии оценки: за каждый правильный ответ на вопросы 1-6 по 1 баллу. За правильный ответ на 7 и 8 вопросы по 2 балла. **Итого 10 баллов!**

Задание 2. Флаги мира

Определите страны в задании по описанию их флагов.

1. Синий цвет на этом флаге обозначает самый глубокий океан, который со всех сторон окружает это государство, желтая полоса, пересекающая флаг ровно посередине – самую длинную параллель, а прямо под ней с левой стороны расположена 12-тиконечная звезда белого цвета, символизирующая географическое положение государства. Белый цвет звезды символизирует фосфаты – основной минеральный ресурс страны.

2. Флаг этой страны был разработан таким образом, чтобы контрастировать с флагом соседней страны, в которой на тот момент проводилась политика жёсткой расовой сегрегации. По центру флага проходит чёрная горизонтальная полоса с белой каймой – символ мира между людьми разных рас, живущих в государстве. Голубой фон флага символизирует мирное небо, и надежду на воду, в том числе в форме дождя, что особенно важно для страны, 70% которой занимает вторая крупнейшая пустыня своего континента.

3. Флаг этой страны был изменён в январе этого года, сменив синий на светло-голубой цвет. За исключением этого, флаг остался неизменным – трёхполосное полотнище с белой полосой посередине, и пять звёзд по центру, символизирующие

входившие некогда в единое государство пять маленьких государств (включая государство 3), говоривших на одном языке.

4. Самый распространённый флаг мирового торгового флота. Состоит из 11 горизонтальных полос (6 красных и 5 белых), и синего поля с одной белой звездой в левом верхнем углу флага. Белая звезда символизирует освобождение рабов, синий квадрат, на котором она изображена – африканский континент, а 11 полос – количество подписей на декларации независимости.

5. Этот флаг – триколор из горизонтальных полос красный-белый-синий, но большинство узнают его по гербу, расположенному в центре флага. По легенде, главный элемент герба появился после того, как один из средневековых правителей страны выиграл несколько городов у своего соседа за победу в шахматной партии.

6. Флаг этой страны с трудной историей можно охарактеризовать словами одного поэта: "Из черной ночи сквозь красную кровь - к золотому солнцу свободы".

7. Можно сказать, что этот флаг представляет из себя два соединённых флага Нидерландов – один сверху, другой снизу, отражённый симметрично. Цвета флага символизируют девиз страны: “народ-религия-король”. Тем не менее, религия этой страны больше ассоциируется с оранжевым цветом.

8. Голубой цвет на флаге изображает небо и море, которые окружают этот архипелаг, известное туристическое направление, жёлтый — солнце, которое предоставляет лёгкость бытия, красный цвет отображает в символической форме единство людей и их стремление работать ради мира, единства и любви, белый представляет верховенство права, зелёный — землю и окружающую живую природу. Цвета расположены веером, от левого нижнего угла к остальным краям флага, в виде треугольников.

9. Флаг состоит из трёх вертикальных полос разного цвета. Зелёная символизирует католиков, оранжевая – протестантов, а белая полоса между ними – мир между этими конфессиями.

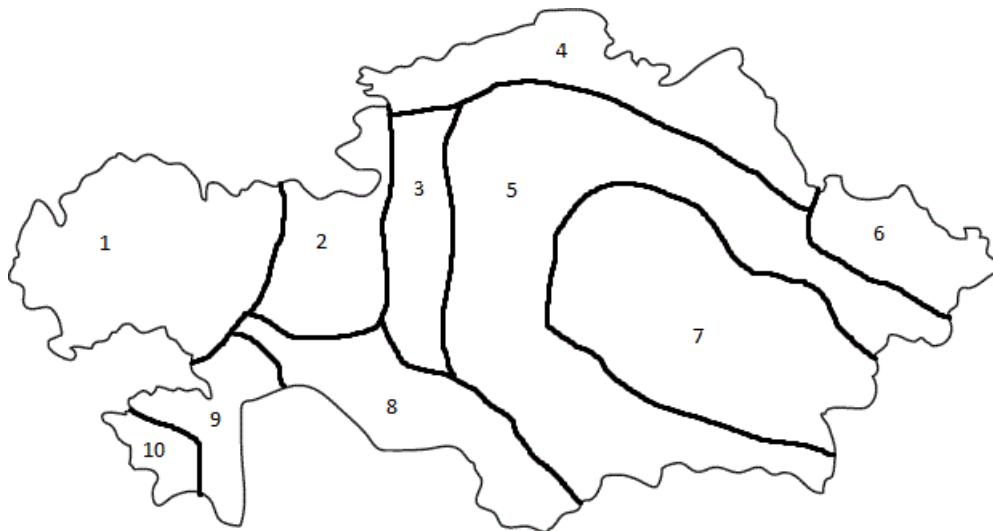
10. Флаг этой страны представляет собой прямоугольник с тремя горизонтально расположенными полосами разного размера – полоса по центру в два раза больше. Полосы сверху и снизу – красного цвета, полоса посередине – синего. В центре – белый круг, символизирующий полнолуние над рекой Меконг.

Критерии оценки: за каждый правильный ответ – по 1 баллу. **Итого: 10 баллов.**

Задание 3. “Геология Казахстана”.

Определите названия всех геологических провинций Казахстана, представленных на карте-схеме. Каждая из провинций может быть платформой/плитой, складчатостью, или щитом. Для каждой геологической провинции назовите эпоху складчатости (например: байкальская), либо вид платформы (например: докембрийская)

Критерии оценки: за каждое правильно указанное название геологической провинции – по 0.5 баллов. За каждую правильно указанную эпоху складчатости или вид платформы – по 0.5 баллов. **Итого – 10 баллов.**

Задание 4. Определите по изображению особо охраняемую территорию в Казахстане. Ответьте на дополнительные вопросы.

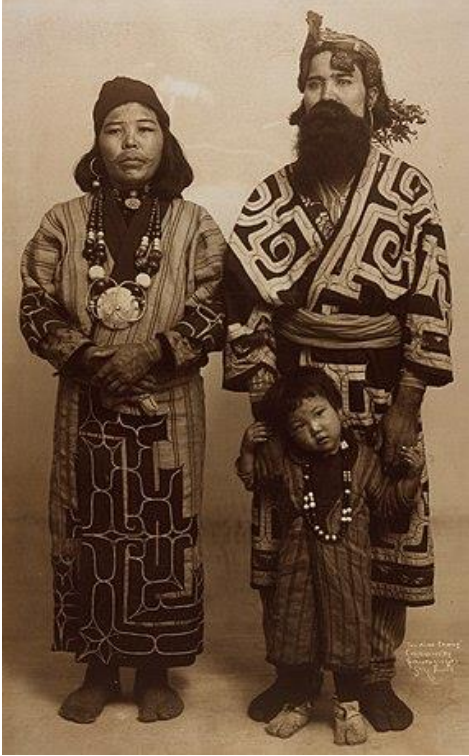

Дополнительные вопросы:

- 1) На территории какого региона Казахстана он находится?
- 2) Какой статус имеет особо охраняемая природная территория (ООПТ), в пределах которой расположен объект?
- 3) Назовите памятник всемирного наследия ЮНЕСКО, в состав которого входит данный объект?
- 4) В пределах какой природной зоны расположен объект?
- 5) В пределах какой тектонической структуры расположен данный объект?
- 6) Какие на территории этой особо охраняемой природной территории почвы?

Критерии оценки: за правильное название особо охраняемую территорию 1 балл. За каждый правильный ответ на вопросы 1-5 – по 1 баллу. За правильный ответ на 6 вопрос 2 балла. **Итого 8 баллов!**

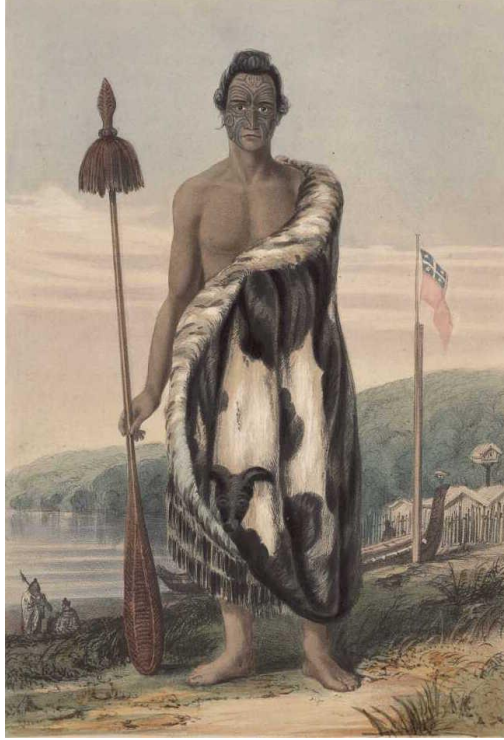
Задание 5. Вам представлены описания 6 народов мира из 6 регионов мира. Вам необходимо определить ближайшую или точную языковую семью для языка, на котором разговаривают данные народы. Обратите внимание, что от вас требуется название семьи, а не самого языка. В таблице дана картинка, ассоциирующая с языковой семьей или народом.

Описание	Картинка	Название народа	Языковая семья
<p>1. Происхождение народа до сих пор неясно, но они считаются первыми поселенцами крупного архипелага Восточной Азии, сейчас проживая лишь на северном острове. По антропологическим показателям они сильно отличаются от всех популяций Дальнего Востока и Тихого океана, сближены с людьми эпохи Дземон, являющиеся их предками. Сегодня их язык на грани вымирания и остается изолированным.</p>			
<p>2. Родиной народа считаются Аппалачи. Они входили в группу «пяти цивилизованных племен»: очень долго воевали с европейцами, но в результате приняли христианство, переняли культуру и преуспели в фермерстве и ремеслах. Имеют родственные связи с другим народом, у которых очень популярны причёски</p>			

в виде гребня, дополненные перьями, листьями и шерстью. В честь родственного народа была названа их языковая семья.

3. Этот язык определяется как самый южный среди полинезийских языков своей семьи. Распространен на двух крупных островах, составляющих основную территорию своего государства. Носители языка являются коренным народом островов, очень воинственные и независимы, встречались с Абелем Тасманом и Джеймсом Куком, а также знамениты ритуальным танцем Хака и отношением к канибализму.

4. Язык этого народа определяется как крупнейший язык своей семьи. Язык межэтнического общения (в 4 странах имеет статус официального), распространен на территории Восточной и Центральной Африки. Самоназвание народа говорит об их склонности жить на берегу. Субстрат местной традиции связан с верховным божеством Мунгу и верой в духов.

<p>5. Сегодня общее число говорящих оценивается в более 4 млн, а язык считается одним из самых длительных по литературной традиции. Имеет множество диалектов благодаря субэтносам основного народа. Сегодня с двумя из субэтносом данный народ испытывает политические и территориальные споры.</p>			
<p>6. Этот язык в большей степени распространен на острове и говорят на нем 16 млн человек. Близким родственным языком является Дивехи, который распространен среди уходящих под воду жителей архипелага. Самоназвание у народа известно как «Львиные», а остров зовется «Львиным». Большая часть народа исповедует — Буддизм, меньшая же — Христианство.</p>			

Критерии оценки: за каждый правильный ответ – по 1 баллу. **Итого: 12 баллов.**

ИТОГО 50 БАЛЛОВ!